

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ
SPRÁVA NA SYCHROVĚ

Činnost za uplynulý rok (2025)

Zhodnocení návštěvnické sezony 2025

Na hrady, zámky a další památky ve správě Národního památkového ústavu přišlo v loňském roce celkem 4 259 979 návštěvníků. To je o 6 % více než v roce 2024. Hlavní návštěvnická sezona 2025 začala 5. dubna a skončila 2. listopadu.

Na 17 památek ve správě NPÚ, ÚPS na Sychrově přišlo celkem 795 085 návštěvníků, což je o 66 126 více, než v roce 2024.

Největší nárůst zájmu turistů mezi všemi objekty ve správě NPÚ zaznamenal státní hrad Trosky, který navštívilo o 30 tisíc lidí více, než v loňském roce (celkem 120 326). Nejvyšší procentuální navýšení je u státního zámku Zákupy, kde se návštěvnost zdvojnásobila (48 690).

Vyšší návštěvnost zaznamenaly také zámky Litomyšl, Slatiňany, Sychrov, Frýdlant a Hrubý Rohozec. Více navštěvovaný byl také hrad Grabštejn a hrad Litice.

Kromě klasických prohlídek interiérů byly realizovány také **prohlídky stavebně-historické** (Hrubý Rohozec, Grabštejn, Litomyšl), prohlídky se zaměřením **na obrazové sbírky, zbraně či na předměty uložené v depozitářích** (Opočno, Sychrov) či **tematické k vybrané historické osobě či události** (Náchod, Ratibořice, Zákupy), **prohlídky noční a kostýmované** (Lemberk, Hrubý Rohozec, Frýdlant), **prohlídky zahrad a parků** (Lemberk, Kuks, Slatiňany, nově i Hrádek u Nechanic), velké oblibě se těšily **prohlídky velikonoční, adventní a vánoční** (Hrádek u Nechanic, Náchod, Opočno, Slatiňany, Litomyšl), **prohlídky vedené kastelánem objektu** (Litice, Kunětická hora, Grabštejn, Náchod, Zákupy) či **podvečerní prohlídky spojené s výstupem na hrad a doplněné například koncertem** (Trosky, Bezděz).

Oblíbené jsou také **prohlídky volné**, pouze za asistence kustodů, které byly návštěvníkům nabídnuty například na Sychrově, na Náchodě, v Ratibořicích, v Zákupích a ve Slatiňanech.

Nový typ prohlídek zavedla správa zámku Hrádek u Nechanic – jednalo se o návštěvnický kvíz pod názvem *O poklad hraběnky Anny*.

Velmi vyhledávané jsou prohlídky květinové, tedy prohlídky, kdy jsou interiéry vybraného okruhu dozdobeny květinovým aranžmá. Již tradičně jsou tyto prohlídky realizovány na zámku v Opočně a na Hrádku u Nechanic, jarní výzdobu mohli návštěvníci obdivovat na náchodském zámku, podzimní například v Ratibořicích.

23. srpna se všechny objekty ve správě NPÚ, ÚPS na Sychrově zapojily do oblíbené Hradozámecké noci.

Stranou zájmu kastelánů nezůstali ani dětszí návštěvníci – speciální dětské okruhy byly nabídnuty na Frýdlantě, Grabštejně, Hrubém Rohozci, na Sychrově a na Zákupích; na Královéhradecku na náchodském zámku, na Hrádku u Nechanic a v Ratibořicích. Tuto nabídku zpestřily ještě pohádkové prohlídky na Opočně, ve Slatiňanech a na Sychrově. V hospitálu Kuks byly od sezony 2025 nabízeny také pracovní listy pro děti, tzv. Mapa zážitků. Kuks se tak přiřadil k objektům jako je Hrádek u Nechanic, Trosky, Slatiňany, Sychrov či Bezděz, kde jsou pracovní listy pro děti či kvízy v zahradě/parku či v kulisách objektu již stálíci.

Správy objektů nabízely také zkrácené prohlídky pro mateřské školy a speciální programy/prohlídky pro žáky základních škol (Kunětická hora, Lemberk, Sychrov, Grabštejn). Se zajímavou nabídkou přišel kastelán hradu Litice – školám a táborem nabídl i podvečerní prohlídky hradu a následné opékání vlastních špekáčků – pochvaly od pedagogů svědčí o tom, že tento nápad zaujal a na hradě se líbí jak dětem, tak dospělým.

Jako každý rok, i v roce 2025 se interiéry i exteriéry objektů staly dějištěm mnoha kulturních akcí – koncertů, divadel, přednášek, talkshow, festivalů, jarmarků, trhů atp.

Během hlavní sezony (červenec a srpen) **rozšířily vybrané objekty návštěvní dobu** – 7 dní v týdnu bylo otevřeno na Náchodě, na Kuksu, v Ratibořicích a na Troskách; v listopadu bylo o víkendech možné navštívit hospitál Kuks.

Celoroční provoz zajišťovaly na Liberecku zámky Sychrov a Zákupy, na Pardubicku zámky Slatiňany a zámek Litomyšl.

Zámek Sychrov má otevřeno po celý rok denně, zavřeno bylo pouze tři dny během vánočních svátků.

Mimořádné uzavření objektů si vyžádalo natáčení pohádky Princezna stokrát jinak (Náchod, Slatiňany, Opočno) či jiné filmování či akce (Sychrov, Zákupy).

Do projektu **Po stopách šlechtických rodů**, který byl pro rok 2025 nazván *Rok italské šlechty*, se zapojily památkové objekty Opočno, Náchod, Zákupy, Grabštejn a Slatiňany. Byly realizovány aktivity ve formě kulturních akcí, ve Slatiňanech byla umístěna panelová výstava k cestování Auerspergů po Itálii, na Grabštejně byla doplněna expozice připomínající vliv renesance na majitele Jiřího Mehla ze Střelic a následnou přestavbu hradu, na náchodském zámku byly vydány brožury (česká i jazykové mutace) mapující vývoj objektu atp. Celkové shrnutí projektu je uvedeno na www.npu.cz

Výjimečné události sezony

Rekordní zájem o hrad Trosky

Díky fenoménu hry Kingdom Come: Deliverance II. se abnormálně zvýšil zájem české i zahraniční veřejnosti o hrad Trosky. Správa hradu si proto pro fanoušky přichystala řadu

novinek – speciální prohlídky, středověký víkend tematicky věnovaný hře a také byly v areálu hradu umístěny kovové destičky s QR kódy, které po načtení ukáží porovnání současného místa s místem ve videohře. Fanoušci si na hradě mohli zakoupit i upomínkové předměty se symbolikou této hry, která na hrad přivedla nový typ návštěvníka – mladé lidi, kteří se živě zajímají o skutečnou historii Trosek a na hradě se chovají uctivě – tak, jak se v areálu národní kulturní památky sluší.

Obnova jižního křídla hospodářského dvora v Zákupcích

Barokní hospodářský dvůr v Zákupcích založila Anna Marie Františka, velkovévodkyně Toskánská v roce 1694. Tvoří ho komplex budov, které sloužily jako konírna, chlévy a pivovar. Stavbu navrhli význační italské architekti Giulio Broggio a Giovanni Domenico Orsi. Historicky nejcennější jižní část dvora, vybudovaná v letech 1694–1697, je svojí délkou 150 metrů nejdelší světskou barokní budovou v Česku. Zhruba polovinu této délky tvoří velká konírna. V tomto monumentálním barokním prostoru bývalo ustájeno až 60 koní. Zakladatelka dvora totiž byla jejich velkou milovnicí, byla vynikající jezdkyň a vášnivou lovkyní. Součástí jižního křídla je také menší konírna, kde nechávala vévodkyně ustájit především březí klisny. V 19. století se z tohoto prostoru stala kočárovna.

Národní památkový ústav převzal hospodářský dvůr zámku v Zákupcích do své správy v havarijním stavu v roce 2003. Obnova jižního křídla byla spolufinancována z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Celkové náklady na realizaci dosáhly 373,6 milionu korun. Z toho částka ze strukturálních fondů EU činila bezmála 95 milionů, mimořádné zdroje Ministerstva kultury takřka 154 milionů, národní veřejné zdroje dosáhly skoro 17 milionů korun a Národní památkový ústav přidal 108 milionů korun. Projektové práce začaly v roce 2016, samotná obnova trvala od ledna 2021 do listopadu 2024.

Obnova byla technologicky velmi náročná, neboť se postupně ukazovala větší devastace, než se původně předpokládalo. Rekonstrukce jižního křídla hospodářského dvora zahrnovala také obnovu nádvoří a příjezdové cesty, modernizaci infrastruktury včetně zabezpečovacích systémů, přípojky na vodovod a kanalizaci, vybudování prostoru pro návštěvníky – pokladny, sociální a technické zázemí.

Veřejnosti se jižní část zpřístupnila v sezoně 2025 – vznikl zde prohlídkový okruh Barokní konírna a Interiéry I. patra, které jsou věnovány zakladatelce dvora a také již zapomenutým, či neexistujícím zámkům.

Nový prohlídkový okruh – I. patro v obnovené části hospodářského dvora v Zákupcích

Nový prohlídkový okruh, vzniklý v průběhu rekonstrukce jižní části hospodářského dvora, lze pomyslně rozdělit na dva tematické celky: na interiéry, které představují jeho zakladatelku Annu Marii Františku, velkovévodkyni Toskánskou. V samotném zámku, kde v 17. a 18. století žila, se interiéry z jejího období nedochovaly, protože v polovině 19. století byly razantně

upraveny ve stylu druhého rokoka pro bývalého císaře Ferdinanda Dobrotivého. Ve čtyřech místnostech 1. patra hospodářského dvora proto vznikl čtyřpokojový apartmán, který je zařízený jako její pracovna, jídelna, ložnice a salon. Obrazová výzdoba a další zařízení přiblíží návštěvníkům stěžejní okamžiky života Anny Marie Františky, její zájmy a také stavební aktivity na jejích rozsáhlých panstvích v severních a středních Čechách. Apartmán navazuje na interiéry, které představují šlechtická sídla, která již neexistují, nebo jsou využívána k jiným účelům (například zámky Sloup, Kopidlno, Milíčevy, Chotělice, Žampach, Hrubá Skála, Jičíněves a další). Návštěvníci mohou obdivovat obrazy a portréty, nábytek či porcelán, z nichž mnohé doposud nebyly nikdy vystaveny veřejnosti a byly uloženy v depozitářích. **Samostatným prohlídkovým okruhem jsou také obnovené konírny.**

Vzácná návštěva – výstava renesančních bust na Frýdlantě

Součástí prohlídkového okruhu Frýdlantský hrad byla několik měsíců výstava „Vzácná návštěva“, která vůbec poprvé představila veřejnosti čtveřici nově objevených renesančních bust. Busty vytvořené v bílém carrarském mramoru zobrazují čtveřici panovníků spojených s habsburským rodem – Markétu Rakouskou, Filiberta II., Karla V. a Viléma V.

Busty byly dosud neurčeny, výzkum NPÚ v rámci projektu Ad unicum však odhalil jejich spojení se sběratelskou činností rodu Clam-Gallas, jehož členové uchovávali všechny busty ve svém rodovém muzeu na hradě Frýdlant již na počátku 19. století.

Autorem portrétů dvojice manželů nizozemské místodržící Markéty Rakouské a Filiberta II. byl identifikován vynikající nizozemský sochař Conrat Meit, jde o jediná díla tohoto autora na území ČR. Třetím vystaveným dílem byl portrét synovce a kmotřence Markéty Rakouské, císaře Karla V. (1500–1558). Jeho autorem je sochař z okruhu Michelangelova žáka, řeholníka Giovanniho Angela da Montorsoli. Výstava obsahovala také předměty spojené s vyobrazenými osobnostmi; byl vydán katalog pod stejným názvem.

Zámek Slatiňany má plně funkční původní kuchyni

Slatiňanská kuchyně se v přízemí zámku nachází téměř 450 let, současnou podobu jí vtiskla rekonstrukce z konce 19. století. Dosud nefunkční kuchyň byla v minulosti skladištěm nepotřebných věcí, první opravy se dočkala v 90. letech minulého století, ale bez možnosti vaření. Rekonstrukce sporáku a ostatních kuchyňských spotřebičů začala na konci roku 2024, v roce 2025 se ve slatiňanské kuchyni již vařilo a peklo – a to jak pro návštěvníky, tak se zde za asistence médií zkoušely a předváděly pochoutky uvařené a upečené dle historických receptů.

Babička Boženy Němcové slavila 170 let od prvního vydání

Na zámku v Ratibořicích a v Babiččině údolí bylo po celou sezonu připomínáno výročí 170 let od prvního vydání Babičky Boženy Němcové. Kromě výstavy s původními vydáními proběhlo i tematické diskusní odpoledne, kdy se účastníkům představila i novější zpracování tohoto díla, byly zde k nahlédnutí i různé nuance jednotlivých vydání, například v čínštině.

Zámek Lemberk připomínal 30 let od svatořečení Zdislavy z Lemberka

Správa leberského zámku po celou sezonu připomínala benefičním koncertem, poutí, tematickými kostýmovanými prohlídkami a zpřístupňováním Zdislavy světničky toto významné výročí manželky Havla z Lemberka, patronky rodin a zakladatelky kláštera, kostela a špitálu v Jablonném v Podještědí.

Aplikace odkrývá archeologii na hradě Grabštejn

Milovníky archeologie a nejstarší historie jistě potěšila aplikace, která odkrývá archeologii malého grabštejského nádvoří – doprovodné texty jsou volně přístupné, k využití aplikace je nutné stát přímo na nádvoří, aby se návštěvníkům rozkrylo, co se nachází pod nimi. Aplikace Grabštejn AR, jejíž vznik iniciovala archeoložka Renata Tišerová z NPÚ, ÚOP Liberec, je ke stažení zdarma a setkává se s velmi kladným hodnocením návštěvníků.

Hrad Litice vstoupil do sezony 2025 pod novým vedením

Od 1. března 2025 je kastelánem hradu pan Petr Bek. Nový kastelán, který vystudoval Vyšší školu dopravní a kromě zkušeností v oblasti automobilového průmyslu, dopravy a logistiky působil jako průvodce a pokladní litického hradu, rozšířil návštěvní dobu hradu, nabídl nový typ prohlídek školám a v závěru roku zval také na Novoroční výstup na hrad. Další nové aktivity představí litický kastelán v roce 2026.

Na Kunětické hoře byla expozice doplněna o obraz Mikoláše Alše

Na prohlídkovém okruhu *Dušan Jurkovič – básník dřeva* byl vystaven znovu objevený obraz Mikoláše Alše, který se zapojil do boje za záchranu Kunětické hory na počátku 20. století. Poutavý příběh snahy o záchranu hradu, který dal vzniknout i zmíněnému obrazu, tak rozšířil stávající průvodcovský výklad.

Příznivci zámku Sychrov finančně uhradili výsadbu nových dřevin do zámecké zahrady

V listopadu byla sychrovská zámecká zahrada osázena novými dřevinami – 12 různých stromů, pečlivě vybraných specialistkou, si za odborného dohledu zasadili sponzoři, kteří předem

vybrané stromy „zakoupili“ pro zámek. Následovala komentovaná prohlídka zahrady a také zámku. Mezi dárci byli i místní dobrovolní hasiči a jeden strom věnovali zámku také jeho průvodci. Zasažena byla například borovice lesní, dub uherský, lípa malolistá a další.

Na náchodském zámku se rozloučili s medvědem Ludvíkem

Náchodský zámek byl od roku 1995 neodmyslitelně spjat s medvědy hnědými, Ludvíkem a Dášou. Medvědice Dáša uhynula v neděli 8. ledna 2023, medvěd Ludvík byl na základě doporučení veterinárního lékaře šetrně uspán 23. ledna 2025. Chov medvědů na náchodském zámku zajišťovali na základě trojdohody Město Náchod, Státní zámek Náchod (NPÚ, ÚPS Sychrov) a ZOO Dvůr Králové, přičemž medvědi byli ve vlastnictví Města Náchod.

Významná stavební obnova a restaurování (výběrem)

Zámek Litomyšl pod lešením

Na litomyšlském zámku pokračovala stavební obnova (Program SMVS – Péče o národní kulturní dědictví I. – vše o projektu na www.zamek-litomysl.cz) – na budově zámku probíhaly opravy fasád, restaurování sgrafitové výzdoby, byla realizována oprava lunetové římsy. V únoru byla dokončena obnova Panského domu, který slouží pro potřeby zámku – je zde zázemí dílen, údržby a také sklady, čímž se postupně uvolní prostory v budově zámku a u části z nich dojde k postupnému zpřístupnění veřejnosti. (Příkladem je zejména 3. nádvoří, které sloužilo k parkování zahradní techniky, do budoucna se rozšíří také expozice zámecké kuchyně).

Začíná obnova hospodářského dvora zámku Hrádek u Nechanic

V závěru roku 2025 zástupci Národního památkového ústavu oficiálně „předali“ hospodářský dvůr zámku Hrádek u Nechanic realizátorům stavebních prací. Obnova dvora je rozdělena do tří projektů, které by měly být ukončeny v roce 2027:

- I. Projekt IROP: Hrádek u Nechanic - kouzlo anglického venkova, jehož cílem je kompletní revitalizace a obnova západní části hospodářského dvora například jízdárna, zpřístupnění veřejnosti.
- II. Projekt IROP: Hrádek u Nechanic – Historie za oponou. Tento projekt řeší špatný technický stav a zabraňuje další devastaci zámeckého divadla, které se nacházelo rovněž v hospodářském dvoře.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ
SPRÁVA NA SYCHROVĚ

- III. Projekt SMVS: NPÚ, SZ Hrádek u Nechanic – oprava havarijního stavu čp. 40 (I. etapa). Tento projekt řeší opravu havarijního stavu budovy č. 40 v hospodářském dvoře.

Obnova střech na frýdlantském zámku

Na konci roku 25 byl ukončen projekt obnovy krovů a střech na objektu renesančního zámku. Součástí stavebních prací byla nejen kompletní obnova krovu a břidlicové střechy, ale také oprava nebo repase všech oken v rámci návštěvnického okruhu, a to včetně restaurování vitráží. Při realizaci bylo také zjištěno, že vikýře jsou narušeny nedostatečnými opravami v minulosti, a proto byla nutná oprava ve větším rozsahu, než se předpokládalo. Součástí obnovy bylo i restaurování kamenných prvků, instalace nových komínových těles a komínové lávky. Obnova byla hrazena z dotačního programu Ministerstva kultury České republiky – rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení. Celkové náklady byly ve výši 21,2 mil. Kč.

Letohrádek na Opočně

V červnu 2025 byla dokončena sanace havarijního stavu střešní a stropní konstrukce na letohrádku u opočenského zámku. Letohrádek je unikátní renesanční objekt, který nechal vystavět Jan Rudolf Trčka z Lípy poté, co v roce 1602 zdědil panství Opočno. Jedná se o patrovou stavbu na obdélném půdoryse s unikátní patrovou arkádou po obvodě a se sálem v patře. Průčelí rytmitizuje vysoký pilastrový řád.

Předmětem stavební akce byla výměna střešního pláště sedlové střechy tvořené dvojitým štípaným šindelem s etažovými štíty a výměna dožilé šindelové osmiboké báně s plechem krytou lucernou a cibulí, vrcholící hrotnicí s korouhvičkou, která zakončuje schodišťovou věž. Součástí prací byla také výměna dožilých konstrukcí krovu, oprava omítek na komínech a ve štítech nad úrovní střechy, oprava půdních prostor nebo výměna okenic. Nahrazený dvojitě kladený modřínový šindel byl podle ikonografických pramenů natónován do barvy bobrovky. Do nově osazené báně byla uložena časová schránka se vzkazy obyvatel Opočna.

Akce byla hrazena z dotačního programu Ministerstva kultury České republiky – Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení. Celkové náklady činily 35,6 mil. Kč.

Zámek Sychrov má zrestaurovanou bránu a oplocení v zámecké zahradě

První řešenou částí bylo oplocení kopírující veřejnou komunikaci, která byla zdrojem největšího poškození – v důsledku havarovaných automobilů byly křehké litinové dílce a pískovcové sloupky poškozeny či zcela zničeny. Zároveň z důvodu úpravy místní komunikace v minulé dekádě, díky které již nedochází k poškozování oplocení auty, byl v části tohoto

oplocení zvýšen okolní terén ze strany od silnice až o 30 cm, a tím bylo oplocení zahrnuto nepůvodním materiálem, a to včetně průběžných prahů mezi sloupky. Proto ve spolupráci s Libereckým krajem proběhly stavební práce i na novém odtokovém žlabu mezi oplocením a komunikací. V rámci oprav byly dochované pískovcové sloupky, prahy a litinové dílce opraveny, očištěny, dílce pozinkovány a osazeny zpět; chybějící litinové části byly nově odlity.

Druhou řešenou částí bylo litinové oplocení mezi čp. 13 a čp. 14, které je zcela jiného charakteru. Jedná se o masivní, plošně odlévané a bohatě členité litinové oplocení, které zahrnuje dvě vstupní branky a hlavní vjezdovou bránu do zámeckého parku. Celá konstrukce tohoto oplocení je umístěna na masivním pískovcovém pásu s příčnými opěrami směrem do prostoru zámeckého parku. Několikatunová vjezdová brána byla silně poškozena a rozlámána. Stejná poškození, včetně několika set vlasových trhlin, měly i vstupní branky a zbytek této části oplocení. Stejně jako u první části oplocení byly i zde dochované prvky zrestaurovány, křídla bran a branek znovu svařena, doplněna o chybějící díly a zpět osazena. Pro snazší a bezpečnější manipulaci byla křídla doplněna o kolečka a posílen podklad kolejnic.

Akce byla hrazena z dotačního programu Ministerstva kultury České republiky – Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení. Celkové náklady činily 25,7 mil. Kč.

Restaurování sochy na Kuksu a sousoší na Sychrově

Na nádvoří barokní památky hospitálu Kuks mohli v létě návštěvníci sledovat restaurátorské práce na soše Malého křesťanského bojovníka. Jedná se o originál, který vytesala dílna Matyáše Bernarda Brauna v roce 1731. Restaurátoři z pravé ruky díla nejdříve demontovali měděný meč, neboť jeho uchycení bylo podle odborníků v havarijním stavu. Kromě nového uchycení byla socha také očištěna, zpevněna a narovnána.

V sychrovském zámeckém parku bylo zrestaurováno sousoší Divých mužů, u nichž bylo kromě doplnění chybějících částí zprovozněno také roky nefungující zařízení na odtok vody z horní nádoby.

Obrazy s tematikou lidských anomálií se po restaurování vrátili na Hrádek u Nechanic

Na hlavní prohlídkový okruh zámku Hrádek u Nechanic *Lesk a sláva Harrachů* se navrátil soubor 12 obrazů v černých rámech se zlacenou vnitřní lištou, kde neznámý autor na počátku 18. století zachytil antropologické typy a také různé nemoci – například osobu s nádorem, osobu se zvětšenou horní čelistí, s předsunutou spodní čelistí, obézního člověka atp. Po restaurátorském zásahu jsou obrazy zpět v zámecké knihovně.

Podpora návštěvníků se specifickými potřebami

Frýdlantský hrad a zámek pomyslně zboural bariéry

Během letních prázdnin bylo v nádvoří frýdlantského komplexu nově zřízeno minikino, kde si osoby imobilní mohly v rámci volné filmové projekce prohlédnout ty nejhezčí interiéry hradu a zámku, aniž by musely zdolávat množství schodů. Kromě návštěvníků, které trápí pohybový aparát či jsou zcela imobilní, využili tuto nabídku také rodiče úplně malých dětí, pro které je nabízený dětský prohlídkový okruh pro věk dítěte ještě nevhodný. Minikino vzniklo v rámci projektu *Dotkni se historie*, na kterém správa objektu spolupracuje se Spolkem přátel historických památek Frýdlantska.

Tištění průvodci pro osoby se získaným postižením sluchu

Od roku 2025 jsou na všech pokladnách památkových objektů připraveny tištěné průvodce pro osoby se získaným postižením sluchu či již zcela neslyšící – stačí požádat na pokladně a dotyčný návštěvník absolvuje prohlídku s tím, že si výklad sám přečte. Texty jsou upravovány tak, aby byly těmto návštěvníkům co nejvíce srozumitelné.

Těmito průvodci se doplnila stávající prohlídka objektů ve správě NPÚ, ÚPS na Sychrově – haptické modely, bezbariérové okruhy, překlady prohlídkových okruhů do českého znakového jazyka – podrobně uvedeno zde: <https://www.npu.cz/cs/ups-sychrov/navstevnici-se-specialnimi-potrebami>

Zámek Sychrov jako Památka bez bariér – rohanský klenot se otevřel návštěvníkům se speciálními potřebami

Národní památkový ústav úzce spolupracuje s Národní radou osob se zdravotním postižením a jedním z výstupů této spolupráce je projekt Památky bez bariér. V Libereckém kraji byl letos za nositele projektu zvolen zámek Sychrov a prohlídky pro osoby s různými zdravotními handicapami se zde uskutečnily v pondělí 15. září. Pro veřejnost zůstal zámek zavřený, aby návštěvníci se specifickými potřebami měli větší komfort a také dostatek času si zámek i areál prohlédnout. Celkem se zorganizovaly prohlídky pro bezmála 188 osob se speciálními potřebami a jejich doprovod.

Získaná ocenění

Dvě ocenění pro hospodářský dvůr v Zákupích

Obnovené zákupské konírny obdržely ocenění odborné poroty za „Zcela výjimečnou realizaci obnovy významné barokní památky“ a také „Cenu veřejnosti“ s počtem 186 177 hlasů. Vypisovateli této prestižní soutěžní přehlídky jsou Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Svaz podnikatelů ve stavebnictví.

Cena Pardubického kraje Za zásluhy udělena kastelánovi Kunětické hory

Ceny Pardubického kraje jsou nejvyšším oceněním, kterým kraj vyjadřuje uznání a respekt významným osobnostem, kolektivům nebo právníkům osobám, které se zasloužily o rozvoj Pardubického kraje. Pan kastelán Miloš Jiroušek obdržel cenu *Za zásluhy o Pardubický kraj* za více jak třicetiletou práci pro hrad, kdy z nálety zarostlé a rozpadlé zříceniny vybudoval výstavní hrad, který se stal jedním z nejvýznamnějších turistických cílů v regionu.

Zámek Ratibořice získal prestižní celostátní Cenu "Ď" v kategorii Kouzlo domoviny

Státní zámek Ratibořice a Babiččino údolí se stalo laureátem Ceny "Ď" za rok 2025. Toto ocenění, které již čtvrtstoletí vyzdvihuje výjimečné počiny pro českou společnost, získal zámek spolu s areálem Národní kulturní památky Babiččino údolí jak v krajském, tak v celostátním kole v kategorii „Kouzlo domoviny“.

Ocenění bylo uděleno za rok 2025, což je pro správu zámku určitou symbolikou – v tomto roce uplynulo 170 let od prvního vydání románu *Babička* Boženy Němcové.

Ocenění zámku Litomyšl

Ministr pro místní rozvoj Petr Kulhánec poprvé ocenil inspirativní české památky, a to ve dvou kategoriích. První z nich byla zaměřena na atraktivní zimní program a rozvoj cestovního ruchu, druhá na ekonomickou udržitelnost a celoroční přístupnost. Právě v této kategorii získal ocenění zámek Litomyšl, památka UNESCO.

Pocta hradu Bezděz

Krásné pocty se dostalo kastelánovi hradu Bezděz Kamilu Seidlovi a jeho osádce - pan kastelán byl pozván do Českých Budějovic, aby u příležitosti Dnů Evropského dědictví převzal od Města České Budějovice a spolku Města Otakarova cenu za "Přípravu a organizaci výročních aktivit k založení hradu Bezděz v roce 2024".

Vybrané zajímavosti z objektů

Zámek Náchod

V rámci okruhu *Zámek za Piccolominiů* prošly obměnou císařský pokoj a malá jídelna - byly odkryty a zrestaurovány původní parketové podlahy, došlo k výmalbě stropů a vytapetování. Těmito úkony začala rozsáhlá obnova prvního patra, která bude postupně (v závislosti na financích) pokračovat i v následujících letech. Okruh *Zámek za Schaumburgů* byl rozšířen o jednu náhledovou místnost - v učebně princů lze nově nahlédnout do kabinetu s učebními materiály, které se dochovaly v zámeckém depozitáři. Nejzásadnější změny se dotkly okruhu s novým názvem *Ze sklepení na věž* (původně Zámecká věž), který nově zahrnuje i gotické sklepení se studnou a terasu, kde jsou umístěny lavičky. Ve věži jsou dvě nové náhledové prostory (denní místnost pro sloužící a spižírna), které připomínají, že věž nesloužila pouze k obranné funkci či výhledům z ochozu, ale pro služebnictvo byla důležitým komunikačním prvkem mezi budovami. Ve věži je nově vystaven i hlavní zámecký zvon Kajetán – byl sem přemístěn ze zámecké expozice. V zámeckém areálu byly umístěny nové informační cedule.

Hospitál Kuks

Byly vytvořeny nové informační panely v bylinkové zahradě, při vstupu do areálu a ve volně přístupném sklepení hospitálu – jsou zde informace nejenom o historii areálu, ale také vyobrazení původní podoby, navíc zde jsou aktualizované informace o flóře v bylinkové zahradě (momentální květena atp.). Právě bylinkové zahradě věnuje správa hospitálu velkou pozornost – nově jsou u všech rostlin informační cedulky s QR odkazem na web, kde se návštěvník dočte podrobnější informace o dané rostlině či stromu.

Publikační činnost ÚPS Sychrov v 2025

Vzácná návštěva. Renesanční sochařské portréty ze sbírky rodu Clam–Gallas

Šárka Radostová a kol.

Kniha na 324 stranách přibližuje fascinující příběh z dějin umění – znovuobjevení čtveřice renesančních sochařských portrétů evropských panovníků. Každé z těchto děl má odlišný osud, společně pak ukazují, jak dramaticky se „druhý život“ uměleckého díla může vyvíjet. Busta Markéty Rakouské a busta jejího manžela Filiberta II. Savojského, vytvořené z nejlepšího carrarského mramoru významným renesančním sochařem Conratem Meitem, patřily k nejslavnějším dílům své doby – přesto byly po staletí považovány za ztracené.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ
SPRÁVA NA SYCHROVĚ

Portrét císaře Karla V. vznikl v okruhu florentského sochaře Fra Giovanniho Angela da Montorsoliho, Michelangelova žáka. Busta bavorského vévody Viléma V., bratrance Rudolfa II., je jeho jediným portrétem v mramoru a kontext vzniku díla zůstává obestřen tajemstvím.

Publikace s bohatým obrazovým doprovodem představuje sochy pohledem odborníků.

ISBN 978-80-909141-2-4

Zámek Náchod / Náchod castle / Schloss Náchod / Zamek Nachod

Petr Ťažký, Vojtěch Balcar, Martin Souček

Nová prodejní publikace o zámku Náchod mapuje jeho bohatou historii, představuje významné majitele a historické milníky tohoto objektu, respektive panství. Součástí brožury je také popis interiérů i exteriérů zámku – jednotlivé kapitoly doplňuje četná fotodokumentace.

ISBN:

978-80-909141-3-1 (česká verze)

978-80-909141-4-8 (anglická verze)

978-80-909141-5-5 (německá verze)

978-80-909141-6-2 (polská verze)

Zpracovala na základě dodaných podkladů: Mgr. Lucie Bidlasová

Ověřil: PhDr. Miloš Kadlec

Webová prezentace: paní Lucie Bryknarová

Únor 2026, NPÚ, ÚPS na Sychrově